יש נוחלין פרק שמיני בבא בתרא

כדאמר רב חסדא כו'. לקמן בפרק מי שמת דאמר רב יהודה אמר שמואל שכ"מ שכתב כל נכסיו לאע"פ שקנו מידו אם עמד מחזר [לקמן קנב.] ומשמע הא אם מת מקבל מתנה קנה ואע"פ שכתוב קנין בהך מתנה שכיב מרע לא אמרי' שמא לא גמר להקנותו אלא בשטר ואין שטר לאחר מיתה ומקשינן מינה התם לשמואל דאמר מתנת שכיב מרע שכתוב בה קנין לא ידענא מאי אידון בה דשמא לא גמר להקנותו אלא בשטר ושטר של שכיב מרע אינו קונה עד לאחר מיתה ואין שטר לאחר מיתה ומשני התם במיפה כח דאביי דאמר שמואל ואין הקנין מגרע כח השטר של שכיב מרע שלא הקנה לו אלא ליפות את כחו ואמרינן היכי דמי מיפה את כחו אמר רב חסדא וקנינא מינה מוסיף על מתנתא דא ה"נ [1]דאמר אף כתובו וחתומו והבו ליה איתמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כותבין ונותנין וכן אמר רבא אמר רב נחמן הלכה כותבין ונותנין: **מתני'** [2]הכותב נכסיו לבניו צריך שיכתוב מהיום ולאחר מיתה דברי רבי יהודה רבי יוסי אומר [3]אינו צריך [3]הכותב נכסיו לבנו לאחר מותו האב אינו יכול למכור מפני שהן כתובין לבן והבן אינו יכול למכור מפני שהן ברשות האב [4]מכר האב מכורים עד שימות [4]מכר הבן אין ללוקח בהן כלום עד שימות האב: **גמ'** וכי כתב מהיום ולאחר מיתה מאי הוי הא תנן [5]מהיום ולאחר מיתה גט ואינו גט ומת חולצת ולא מתייבמת התם [6]מספקא לן אי תנאה הוי אי חזרה הוי אבל הכא הכי קאמר ליה [7]גופא קני מהיום פירא לאחר מיתה: רבי יוסי אומר אינו צריך: [8]רבה בר אבוה חלש על לגביה רב הונא ורב נחמן אמר ליה רב הונא לרב נחמן בעי מיניה הלכה כרבי יוסי או אין הלכה כר' יוסי אמר ליה טעמיה דרבי יוסי לא ידענא הלכה איבעי מיניה אמר ליה את בעי מיניה אי הלכה אי לא וטעמיה אנא אמינא לך בעא מיניה אמר ליה הכי אמר רב הלכה כרבי יוסי בתר דנפקו אמר ליה היינו טעמיה דרבי יוסי דאמר [9]זמנו של שטר מוכיח עליו תניא נמי הכי רבי יוסי אומר אינו צריך מפני שזמנו של שטר מוכיח עליו בעא מיניה רבא מרב נחמן בהקנאה מהו אמר ליה בהקנאה אינו צריך רב פפי אמר איכא אקניתא דצריך ואיכא אקניתא דלא צריך אקנייה וקנינא מינה לא צריך קנינא מינה ואקנייה צריך מתקיף לה רב חנינא מסורא [10]מי איכא מידי דאנן לא ידעינן וספרי ידעי שאלונהו לספרי דאביי וידעי ולספרי דרבא וידעי רב הונא בריה דרב יהושע אמר [11]בין אקנייה וקנינא מינה בין קנינא מינה ואקנייה לא צריך ובדוכרן פתגמי דהוו באנפנא פליגי אמר רב כהנא אמריתה לשמעתא קמיה דרב זביד מנהרדעא ואמר לי אתון הכי מתניתו לה אנן הכי מתנינן לה אמר רבא אמר רב נחמן בהקנאה אינו צריך בין אקנייה וקנינא מינה בין קנינא מינה ואקנייה לא צריך בדוכרן פתגמי דהוו באנפנא פליגי: הכותב נכסיו לבנו לאחר מותו: [12]איתמר מכר הבן בחיי האב ומת הבן בחיי האב אמר

[6]כדאמר רב חסדא וקנינא מינה מוסיף על מתנתא דא ה"נ [1]דאמר אף כתובו וחתומו והבו ליה איתמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כותבין ונותנין וכן אמר רבא אמר רב נחמן הלכה כותבין ונותנין: **מתני'** [2]הכותב נכסיו לבניו צריך שיכתוב מהיום ולאחר מיתה דברי רבי יהודה רבי יוסי אומר [3]אינו צריך [3]הכותב נכסיו לבנו לאחר מותו מפני שהן כתובין לבן והבן אינו יכול למכור מפני שהן ברשות האב [4]מכר האב מכורים עד שימות [4]מכר הבן אין ללוקח בהן כלום עד שימות האב: **גמ'** וכי כתב מהיום ולאחר מיתה מאי הוי הא תנן [5]מהיום ולאחר מיתה גט ואינו גט ומת חולצת ולא מתייבמת התם [6]מספקא לן אי תנאה הוי אי חזרה הוי אבל הכא הכי קאמר ליה [7]גופא קני מהיום פירא לאחר מיתה: רבי יוסי אומר אינו צריך: [8]רבה בר אבוה חלש על לגביה רב הונא ורב נחמן אמר ליה רב הונא לרב נחמן בעי מיניה הלכה כרבי יוסי או אין הלכה כר' יוסי אמר ליה טעמיה דרבי יוסי לא ידענא הלכה איבעי מיניה אמר ליה את בעי מיניה אי הלכה אי לא וטעמיה אנא אמינא לך בעא מיניה אמר ליה הכי אמר רב הלכה כרבי יוסי בתר דנפקו אמר ליה היינו טעמיה דרבי יוסי דאמר [9]זמנו של שטר מוכיח עליו תניא נמי הכי רבי יוסי אומר אינו צריך מפני שזמנו של שטר מוכיח עליו בעא מיניה רבא מרב נחמן בהקנאה מהו אמר ליה בהקנאה אינו צריך רב פפי אמר איכא אקניתא דצריך ואיכא אקניתא דלא צריך אקנייה וקנינא מינה לא צריך קנינא מינה ואקנייה צריך מתקיף לה רב חנינא מסורא [10]מי איכא מידי דאנן לא ידעינן וספרי ידעי שאלונהו לספרי דאביי וידעי ולספרי דרבא וידעי רב הונא בריה דרב יהושע אמר [11]בין אקנייה וקנינא מינה בין קנינא מינה ואקנייה לא צריך בדוכרן פתגמי דהוו באנפנא פליגי אמר רב כהנא אמריתה לשמעתא קמיה דרב זביד מנהרדעא ואמר לי אתון הכי מתניתו לה אנן הכי מתנינן לה אמר רבא אמר רב נחמן בהקנאה אינו צריך בין אקנייה וקנינא מינה בין קנינא מינה ואקנייה לא צריך בדוכרן פתגמי דהוו באנפנא פליגי: הכותב נכסיו לבנו לאחר מותו: [12]איתמר מכר הבן בחיי האב ומת הבן בחיי האב אמר

אקנייה וקנינא מינה **לא** צריך. פי' נקונטרס אחד נכתב השטר ואחד נסוף השטר כדאמר דלריך שיחזור מעניגו של שטר בשיטה אחרונה וקשה דהא אין למדין משיטה אחרונה והא (ב) מ"מ"כ למדין דמנסוס הכי לא מלריכין לכתוב מהיום:

רבי יוסי אומר דאחר הקנין היתה המתנה אי לא כתב ליה מהיום הוי משמע דמתנה היתה לאחר מיתה ואין שטר לאחר מיתה: מי איכא מידי דאנן לא ידעינן. מה בין אקנייה וקנינא מינה ומה בין וקנינא מינה ואקנייה וספרי דכתבי שטרות ידעי. והא שום ספרא לא בקיאי בהני מילי: לא צריך. למיכתב מהיום ולאחר מיתה הואיל דכתב ביה קנין כל קנין מהיום הוא לדברי הכל. אלא אי לא כתב ביה קנין וכתב ביה דוכרן פתגמא דהוה באנפנא בכך וכך פליגי ר' יהודה ור' יוסי

מסורת הש"ס

(א) לקמן קנב:, ב) (תוספ' מתנות פ"מ), ג) (מכות לו: כ"ק פח:), ד) ניטין עב. קדושין עט: פ. (תוספ' ניטין פ"ס), ה) ניטין עב., ו) (תוספ' דמתנות פ"מ ניטין עב. וש"נ), ז) (סנהדרין כט:), ח) כ"ק פח: יומות לו:, ט) פ"מ כמ"ל.

גליון הש"ם

גמ' גט קני מהיום. עי' לשב"מ ניטין עב ע"ב ד"ה גרסי' מיושלמי:

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה לקנייה וכו' וקשה וכו' מפיטה לאחרונה וכמ' על כרחך לגרסין דמנסוס:

רבינו גרשום

כדאמר רב חסדא. בפרקין דלקמן היינו יפוי כח דכתב וקנינא מינה מוסיף על מתנתא דא כלומר לבר מן המתנה שאני נותן מקנה אני בקנין כדי ליפות כחו: הכי נמי להכי כותבין דאמר אף כתובו כלומר ליפות כחו בעלמא כתבו לו ששטר: הלכה כותבין ונותנין. גבי שכיב מרע אפי' לאחר מותו הואיל דבאמירה מקנה: הכותב. בריא כל נכסיו לבנו בין הבנים או לבניו וריבה לאחד ומיעט לאחר: דבלשון מתנה דשאי ואינו רוצה שיהא שלו אלא לאחר מיתה צריך לכתוב מהיום ולאחר מיתה דאם לא כתב מהיום הוי שטר לאחר מיתה: ר' יוסי אומר אינו צריך. כדפרש בגמ': והא תנן האומר לאשה הרי זה גט מהיום ולאחר מיתה אינו גט. דאין גט לאחר מיתה: ואם מת חולצת. דאינו גט: ולא מתייבמת. דאיכא למימר נפל עליה דיום גט. אלמא דכי האי גונא לא הוי גט מתנה נמי הואיל דאמר ליה מהיום ולאחר מיתה אמאי קונה הא משחכח דההוא שטר מתנה אינה נגמרת אלא לאחר מיתה ואין שטר לאחר מיתה: אמר אביי לעולם הוי מתנה היכא דאמר מהיום כי' והתם גבי גט משום הכי אינו גט לאחר מיתה משום דמספקא לן אי ההיא אמירה דקאמר (מהכי) מהיום אי תנאה נמוד הוי כלומר מדקאמר מהיום את מותרת לכל אדם והוי גט. או חזרה הוי דאיכא למימר הואיל שאמר לאחר מיתה כלומר מהיום אני נותן לך גיטך כדי שתהא מותרת לאחר מיתתי. ואיכא למימר קודם מיתה חזר בו מאותו גט ואין גט לאחר מיתה ומשום דמספקא לן הכי גבי גט אזלינן לחומרא ואינו גט אבל הכא גבי מתנה נופה של קרקע ושל נכסים קני ליה מהיום ופירא לאחר מיתה והשתא נובה מיהא מחיים הוי וחשיבא מתנה: שומנו של שטר מוכיח עליו. שכתב בו כך וכך לבריאת עולם בכך בחדש נתן פלוני לפלוני מתנה זו הואיל שהזמן מחיים הוא כתוב מוכיח על השטר וכמאן דידיה מחיים דמי ולא צריך למכתב מהיום ולאחר מיתה: בעא מיניה רבא מרב נחמן אליבא דר' יהודה דאמר צריך למיכתב מהיום ולאחר מיתה בהקנאה מהו. כלומר אם הקנה לו בקנין מהיום מהו. מי אמרינן הואיל דהקנה לו מחיים קנה ולא צריך למיכתב ליה מהיום ולאחר מיתה. או דלמא אע"ג דהקנה לו מחיים לא סני דלאו הכי: אמר ליה אם הקנה לו מחיים לא צריך. אקנייה וקנינא מינה לא צריך. אקנייה שנתנה לו ושוב וקנינא מינה משמע שחלה המתנה בקנין. כלומר כי היכי דקנין מחיים מתנה נמי מחיים אי כתב הכי לא צריך למיכתב מהיום אבל אי כתב בה וקנינא מינה ואקנייה שחלה הקנין במתנה דמשמע דאחר הקנין היתה המתנה אי לא כתב ליה מהיום הוי משמע דמתנה היתה לאחר מיתה: מי איכא מידי דאנן לא ידעינן. מה בין אקנייה וקנינא מינה ומה בין וקנינא מינה ואקנייה וספרי דכתבי שטרות ידעי. והא שום ספרא לא בקיאי בהני מילי: לא צריך. למיכתב מהיום ולאחר מיתה הואיל דכתב ביה קנין כל קנין מהיום הוא לדברי הכל. אלא אי לא כתב ביה קנין וכתב ביה דוכרן פתגמא דהוה באנפנא בכך וכך פליגי ר' יהודה ור' יוסי

מוסף רש"י

וקנינא מינה מוסיף על מתנתא דא. כגון מה דכתוב ומפורש לעיל בגמרא דכשר למקבל"ל כיה צריך וקיים, כלומר וקנינא מינה קנין בתור לחוסף ולילפות כחו לכל המתנה שנתן בעל פה, ולישנא יפות ליפות כח הוא (לקמן קנב:). הכותב נכסיו לבניו. לאחר מותו, צריך שיכתוב מהיום ולאחר מיתה. דליהוי משמע נופא מהיום, שלא תהא רשלי למכרם, ויפירא לאחר מיתה, ואם לא כתב מהיום אלא לאחר מיתה לא אמר כלום ואיכא למיחי עמו, או אם היה פליג בעל חוב מאוחר לאחר מתנה זו, בעל חוב נוטה את תוכו (ע"ז כ:). רבי יוסי אומר צריך. דלמרי מיתה זמן בשטר לומר מעכבין הא מתנה מנופה של קרקע ופירות לאחר מיתה, דאי לא בעי למיחב ליה אלא לאחר מיתה למה כתב זמן בשטר (שם). הכותב נכסיו לבנו לאחר מותו. שהנוף קני מהיום ולאחר מותו, שהנוף קני לבן מהיום אלא שהאב אוכל פירות עד יום מותו (ב"מ פח:) שכתב מהיום ולאחר מיתה ואין לאב כאן אלא מלגת פירות כמדיר (יבמות לז:). מכר האב מכורים. לאכול הנוקה פירות כל ימי חי אב, שזכה בחיות שהיה לו לה בהן (שם). עד שימות. לוקח אוכל פירות עד שימות האב וכשימות האב אוכל הבן ומגיעין מיד הלקוחות (ב"מ פח:). מהיום ולאחר מיתה גט ואינו גט. מספקא לן אי תנאה הוי מהיום אם אמות ויבין שמת נתקיים שתנאי ומגלה שמתו גט משעת נתינתו, או חזרה הוי אחר כו ממלי דאמר מהיום ואמר לאחר מיתה יהא גט ואינו גלוס, דכשאמר גבי מתנה אינה אינה אינ